

Vydávací řízení a EZR podle ZMJS

JUDr. Světlana Kloučková, Ph.D.

ředitelka MO NSZ

JA, Omšenie, 21. 9. 2015

Rozhodnutí, na jehož základě má dojít k omezení osobní svobody podezřelého, obviněného nebo odsouzeného

- **příkaz k zatčení** - § 69 tr. ř. - týká se obviněného (existuje některý z důvodů vazby + nelze zajistit jeho přítomnost)
- **příkaz k zadržení** - §76a tr. ř. (č. 105/2013 Sb. - „změnový zákon“) – týká se podezřelého (existuje některý z důvodů vazby + usnesení o zahájení trestního stíhání je vydáno, ale nemůže být doručeno, a to ani předvoláním, předvedením či okamžitým zadržením této osoby),
- **příkaz k dodání do výkonu trestu** (§ 321/3 tr.ř.) nebo vykonatelného rozsudku, kterým bylo uloženo **ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody** (ochranné léčení § 351 a zabezpečovací detence § 354 tr.ř.)

- Pokud bude podezřelý v cizině zadržen na základě **příkazu k zadržení dle § 76a tr.ř.** a na něj navazující žádosti podle § 79 odst. 1 ZMJS nebo EZR podle § 193 ZMJS, usnesení o zahájení trestního stíhání mu bude doručeno a další postup podle § 76a trestního řádu realizován *až poté, co bude podezřelý do České republiky skutečně vydán či předán* (doručením usnesení na základě žádosti o PP by se z osoby podezřelé stala osoba obviněná a příkaz k zadržení by ze zákona pozbyl platnosti, což by průběh extradičního řízení či EZR mohlo zkomplikovat)

3

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- § 78 ZMJS – příslušnost soudu k úkonům souvisejícím s vyžádáním z ciziny je vázána na procesní stádium trestního řízení a z něj vyplývající obecnou příslušnost soudů podle trestního řádu (např. OS podal MSp žádost o vyžádání osoby, ale další úkony související s vyžádáním osoby, po podání obžaloby ke KS, již provádí KS, ke kterému byla žaloba podána)

4

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- nová koncepce podkladu pro vyžádání osoby z ciziny - opuštěna dosavadní koncepce mezinárodního zatýkacího rozkazu jako samostatného rozhodnutí *sui generis*
- je nahrazen institutem **žádosti o vyžádání osoby z ciziny** podle § 79 odst. 1 ZMJS - tuto žádost soud adresuje MSp ČR jako orgánu, který je k vyžádání osoby z ciziny příslušný - § 80/1 ZMJS (jde o čistě o vnitrostátní komunikaci mezi soudem a MSp, která nemá povahu rozhodnutí - má povahu pouhého potvrzení zájmu soudu na tom, aby osoba, na kterou byl příslušný příkaz vydán, byla případně zadržena i v cizině a z ciziny do České republiky vyžádána) – nepřikládá se k extradiční žádosti – **odvolává se** neformálně dopisem adresovaným MSp

5

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

Podklady pro vyžádání z ciziny

- jeden z typů rozhodnutí, na jehož základě má dojít k omezení osobní svobody podezřelého, obviněného nebo odsouzeného
- žádost vyžádání osoby z cizího státu podle § 79 odst. 1 ZMJS – podává se
 - poté, co marně uplynula lhůta 1 roku od vydání rozhodnutí omezujícího osobní svobodu
 - ihned, je-li zjištěno, že hledaná osoba je cizině mimo EU

6

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- Instrukce Ministerstva spravedlnosti o postupu soudů ve styku s cizinou stanoví vzor žádosti a jejích příloh (samostatnými přílohami žádosti jsou zejména – popis skutku, citace ustanovení TZ, včetně promlčení, popis osoby, zajištění práva obhajoby, zejména při řízení proti uprchlému – citace § 306a tr. ř.)
- MSp ČR požádá Národní ústřednu Interpolu o vyhlášení mezinárodního pátrání (a případně určí jeho rozsah) a po lokalizaci osoby na jejím základě podá extradiční žádost.

7

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- § 79/2 ZMJS – vyjmenovány důvody, kdy se žádost podle § 79/1 ZMJS nepodává:
 - absolutní zákaz (uložený NEPO trest je nižší než 4 měsíce; osobě by byla způsobena škoda nepřiměřená významu tr.ř. či následkům TČ, zejména s ohledem na její věk, zdravotní stav či rodinné poměry)
 - relativní zákaz - lze žádost podat - i když očekávaný trest by byl nižší než 4 měsíce; vysoké náklady na vydání; horní hranice NEPO trestu nižší než 1 rok - jen jde-li o akcesorický trestný čin

8

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- ZMJS umožňuje v případě více podezřelých, spoluobviněných, resp. spoluodsouzených podat žádost podle § 79 odst. 1 ZMJS společnou
- přílohy k takové žádosti, které jsou určeny pro cizinu je však nezbytné zaslat Ministerstvu spravedlnosti v dostatečném počtu vyhotovení pro případ, že každá z těchto osob bude lokalizována v jiném cizím státu.

9

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- Nová úprava podkladu pro vyžádání osoby z ciziny nevyžaduje, aby byly rušeny, resp. odvolávány mezinárodní zatýkácí rozkazy platné k 1. 1. 2014
- podle § 340 (nyní § 357) odst. 7 ZMJS se mezinárodní zatýkácí rozkazy považují za žádosti podle § 79 odst. 1 ZMJS

10

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- vyhlášení mezinárodního pátrání za účelem **předběžného zatčení a vazby** – MSP o něj žádá Policejní prezidium podle § 80 odst. 1 ZMJS (je cirkulována sítěmi Interpolu a Sirene – ZMJS nepředpokládá návrh soudu – tato žádost není adresována konkrétnímu cizímu státu, neboť osoba, po které má být mezinárodně pátráno, nebyla dosud s jistotou lokalizována.
- specifická **žádost o předběžnou vazbu** podle § 81 odst. 1 ZMJS – jde o předběžnou vazbu v případech, kdy k lokalizaci osoby již došlo, avšak z technických důvodů se zatím nepodařilo zkompletovat všechny nezbytné extradiční materiály podle § 79 ZMJS, resp. příslušné MS, případně vnitrostátního práva daného cizího státu - podání této žádosti může Ministerstvu spravedlnosti navrhnout soud

11

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- ZMJS proto výslovně upravuje postup MSP jako ústředního orgánu při poskytování **ujištění** (ujištění o právu na nový proces, jde-li o vydání osoby odsouzené v nepřítomnosti, ujištění o neuložení či nevykonání trestu smrti, ujištění o započtení extradiční vazby vykonané v dožádaném státu do trestu uloženého v České republice, ujištění o specialitě), včetně povinnosti vyžádat si nejprve stanovisko soudu, resp. státního zástupce – viz § 82 ZMJS

12

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- v případě, že **zásada speciality** není upravena v MS, anebo byla-li osoba vydána na bezesmluvním základě, uplatní se zásada speciality v rozsahu stanoveném návětím § 85 odst. 1 ZMJS, anebo v rozsahu, ve kterém bylo dožádanému státu poskytnuto ujištění o jejím dodržení (§ 82 ZMJS)
- Úprava v § 85 ZMJS je oproti předchozí právní úpravě volnější - zásada speciality podle ZMJS v případě osob vydaných z ciziny již nebrání vedení trestního stíhání jako takového, ale po dobu jejího uplatnění jsou vyloučeny pouze *úkony spojené se zbavením osobní svobody, vedením řízení před soudem a výkonem trestů či ochranných opatření*

13

I. a) Vydání osoby - vyžádání z ciziny

- po dobu uplatnění zásady speciality lze tedy proti vydané osobě vést přípravné řízení i pro jiný skutek, než pro který byla vydána, a to až do podání obžaloby, není-li osoba ve vazbě
- je-li zapotřebí požádat stát, který osobu vydal, o **souhlas s trestním stíháním nebo výkonem trestu pro další skutek**, stanoví ZMJS výslovně, že pro tyto účely lze vydat příkaz k zadržení, příkaz k zatčení či příkaz k dodání do výkonu trestu a následně podat žádost podle § 79 odst. 1 ZMJS a vypracovat další nezbytné podklady, ale takto vydané příkazy jsou však v ČR až do udělení souhlasu cizím státem nevykonatelné, Policii ČR se nezasílají (§ 85 odst. 4 ZMJS)

14

I. b) Vydání osoby do ciziny

- právní úprava vydání do ciziny v ZMJS ve srovnání s hlavou XXV. trestního řádu nepřináší mnoho zásadních novinek – i nadále o přípustnosti vydání rozhoduje KS a o vydání ministr spravedlnosti
- významnější změna - výslovné stanovení zásady trvání místní příslušnosti soudu (*perpetuatio fori*) - pro určení místní příslušnosti soudu rozhodný stav v době zahájení předběžného šetření a k pozdějším změnám rozhodných skutečností se nepřihlíží (§ 87/1 ZMJS)

15

I. b) Vydání osoby do ciziny

- k nevydání osoby může dojít
 - odmítnutím žádosti před zahájením předběžného šetření (§ 89 ZMJS)
 - nepřípustnost vydání (§ 91 ZMJS)
 - rozhodnutí ministra spravedlnosti o nepovolení vydání (§ 97/1 ZMJS)
- částečné prolomení nepřípustnosti vydávání vlastních občanů, a to v případech, kdy se svým vydáním občan souhlasí (§ 91 odst. 1 písm. a) ZMJS) - pokud MS, na jejímž základě dožadující stát o vydání osoby žádá, vydávání vlastních občanů výslovně a bezvýjimečně zakazuje, užije se ustanovení této smlouvy, a to i pokud by náš občan se svým vydáním souhlasil

16

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

- § 192 ZMJS – příslušnost soudu k úkonům souvisejícím s předáním z jiného členského státu je vázána na procesní stádium trestního řízení a z něj vyplývající obecnou příslušnost soudů podle trestního řádu (např. OS EZR, ale další úkony související s předáním osoby, po podání obžaloby ke KS, již provádí KS, ke kterému byla žaloba podána)

17

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

Podklady pro předání z jiného členského státu

- jeden z typů rozhodnutí, na jehož základě má dojít k omezení osobní svobody podezřelého, obviněného nebo odsouzeného
- EZR podle § 193 odst. 1 ZMJS – podává se
 - poté, co marně uplynula lhůta 6 měsíců od vydání rozhodnutí omezujícího osobní svobodu
 - ihned, je-li zjištěno, že hledaná osoba je v jiném členském státě EU

18

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

- § 193/3, 4 ZMJS – vyjmenovány důvody, kdy se EZR nevydává:
 - absolutní zákaz (osobě by byla způsobena škoda nepřiměřená významu tr.ř. či následkům TČ, zejména s ohledem na její věk, zdravotní stav či rodinné poměry - § 79/2/d) ZMJS)
 - relativní zákaz - EZR lze vydat - i když očekávaný trest by byl nižší než 4 měsíce; vysoké náklady na předání; horní hranice NEPO trestu nižší než 1 rok – jen jde-li o akcesorický trestný čin

19

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

- EZR soud zasílá OMPS PP ČR (plní i funkci SIRENE) – § 193/6 ZMJS – návaznost na § 37 ZMJS (záznam v SIS II má stejné účinky jako EZR)
- povinnost vydat nový EZR a odvolat předchozí (§ 193/9 ZMJS)
 - dojde-li k pravomocnému odsouzení v případě, když před tím byl vydán EZR na předání ke stíhání
 - změnilo-li se rozhodné skutečnosti k vydání EZR (právní kvalifikace, skutkové okolnosti)

20

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

Ujištění – § 194 ZMJS

- odst. 1 poskytuje soud, který v př.ř. může přihlídnout ke stanovisku SZ
- odst. 2 stanovena povinnost dodržet ujištění (došlo-li k předání na jeho základě)
- odst. 3 - povinnost součinnosti soudu při zajištění výkonu případně uloženého trestu (součinnost soudu v případě již uloženého trestu při zamítnutí předání vlastního občana - § 195 ZMJS)

21

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

Odvolání EZR – § 197 ZMJS

- odvolání příkazů, na základě kterých má být omezena osobní svoboda
- dodatečně zjištěny důvody, proč EZR neměl být vydán
- osoba byla předána do ČR
- byl vydán nový EZR
- další pátrání není z jiného důvodu zapotřebí

22

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

Zásada speciality – § 198 ZMJS (uplatní se, pokud MS nestanoví jinak) - úprava je oproti předchozí právní úpravě volnější - zásada speciality podle ZMJS v případě osob předaných z jiného členského státu již nebrání vedení celého trestního řízení - po dobu jejího uplatnění jsou vyloučeny pouze

- úkony spojené se zbavením osobní svobody
- výkon NEPO trestů či ochranných opatření spojených s omezením osobní svobody
 - předaná osoba se může uplatnění zásady speciality vzdát před předáním (odst. 1, písm. e) nebo dodatečně po něm (odst. 1, písm. f, odst. 2)
 - za souhlas předávajícího státu se stíháním pro jiné skutky se považuje i žádost tohoto státu o předání trestního řízení či oznámení

23

II. a) EZR – předání z jiného čl.st.

- dočasné převzetí osoby – § 200 ZMJS – žádost podává soud, v př.ř. na návrh SZ, jen v případě EZR pro účely trestního stíhání
 - před rozhodnutím o předání (odst. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) – uvést úkony a dobu pro kterou má být osoba dočasně převzata + ujištění, že bude v ČR ve vazbě
 - po rozhodnutí o předání s odkladem (odst. 8)

24

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Příslušnost KS – § 202 ZMJS

- podle místa zadržení osoby (priorita)
- podle místa pobytu – pouze nedošlo-li k zadržení

výslovné stanovení zásady trvání místní příslušnosti soudu (*perpetuatio fori*) - pro určení místní příslušnosti soudu rozhodný stav v době zahájení předběžného šetření a k pozdějším změnám rozhodných skutečností se nepřihlíží (§ 202/1 ZMJS)

25

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Předběžné šetření - § 203 ZMJS

- okamžikem zahájení předběžného šetření je zadržení osoby nebo vyžádání potřebných zpráv (odst. 2)
- předběžné šetření se nezahájí, není-li dosud vydán EZR a nejsou dostatečné informace o osobě, vnitrostátním příkazu jiného členského státu, na základě kterého by mělo dojít k omezení osobní svobody či skutku (odst. 3) – stačí však příslib, že EZR bude vydán
- dodatkové informace žádá SZ, nebudou-li dodány ve stanovené lhůtě lze ukončit předběžné šetření (odst. 4)

26

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

- o ujištění o návratu občana ČR k výkonu trestu do ČR žádá SZ (odst. 5)
- výslech vyžádané osoby státním zástupcem buď v průběhu zadržení nebo předběžného šetření, včetně povinnosti poučení o souhlasu s předáním a vzdáním se zásady speciality (odst. 6)
- vyžádaná osoba odsouzena v nepřítomnosti má právo na kopii rozhodnutí o svém odsouzení (odst. 7)

27

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

- ukončení předběžného šetření bez podání návrhu soudu na předání (odst. 8) – důvody týkající se osoby (zemřela, není v ČR tr. odpovědná, výsady a imunity, je mimo území ČR) a EZR (nebyl doručen, byl odvolán, byl doručen po předání či vydání do jiného státu)

28

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Zadržení a předběžná vazba - § 204 ZMJS

- osobu zadržuje SZ nebo s jeho souhlasem policejní orgán (bez souhlasu jen nesnese-li věc odkladu a souhlas nelze předem opatřit), je-li dán důvod předběžné vazby (útěková vazba – odkaz na § 94 ZMJS) a
 - byl vydán EZR
 - byl dán příslib vydání EZR a jsou dostatečné informace k osobě i skutku
- bylo-li předběžné šetření zahájeno bez doručení EZR, osobu je třeba propustit, pokud EZR nebyl doručen do 20 dnů od vzetí do předběžné vazby - neplatí to pokud jde o zjednodušené předání (odst. 4)

29

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Rozhodnutí o předání - § 205 ZMJS

- nová terminologie (ne zamítnutí předání, ale nepředání)
- 13 důvodů nepředání (odst. 2)
 - důvody týkající se osoby (nedostatek ujištění)
 - důvody týkající se skutku (amnestie, skutek není TČ v ČR nebo je promlčen - tam, kde se přezkoumává oboustranná trestnost, nelze pro něj vydat EZR, je zcela či zčásti spáchán v ČR – lze však dát přednost tr.ř. vedenému ve vyžadujícím státě, res iudicata v ČR nebo v jiném členském či přidruženém státě nebylo-li zrušeno či nic nebrání jeho výkonu)
 - z důvodů závazků vyplývajících pro ČR (MS o LP - nebezpečí pronásledování a podobných důvodů; jiný stát, který ČR osoby vydal či předal nedal souhlas s předáním do jiného členského státu)
- nepředání z důvodů odsouzení in absentia je prolomeno důvody uvedenými v odst. 3

30

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

- **Předávací vazba - § 206 ZMJS**
 - soud rozhodne o vzetí do předávací vazby anebo přeměně předběžné vazby na předávací, když rozhodne, že se osoba předá (odst. 1)
 - úprava zajištění předání pro případ, že osoba je v jiné vazbě či výkonu trestu nebo ochranného opatření (odst. 2)
- **Výjimky ze zásady oboustranné trestnosti – § 207 ZMJS**
 - odkaz na výčet jednání uvedený ve formuláři EZR
 - umožňuje se výslovně konfrontovat požadavek jiného členského státu s popisem skutku a jeho kvalifikací v případě pochybností

31

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

- **Zjednodušené předání - § 208 ZMJS**
 - upřesnění poučení vyžádané osoby souhlas s předáním = vzdání se zásady speciality)
 - jsou upraveny výjimky, kdy nelze řízení o zjednodušeném vydání vést, i když osoba souhlasí (§ 205 odst. 2, písm. c), g) až i), l), m) ZMJS)
 - soud nevydává rozhodnutí o předání
 - SZ pouze soudu navrhne vzetí do předávací vazby či přeměnu vazby předběžné na předávací (odst. 2, 4), případně návrh na odklad předání (§ 210 ZMJS)
 - úprava zadržení vyžádané osoby (odst. 3)
 - udělení souhlasu v průběhu veřejného zasedání – SZ vezme návrh na předání zpět a podá návrh na vzetí do předávací vazby (odst. 6)
- **Lhůty pro rozhodnutí - § 209 ZMJS**
 - o nedodržení informuje EJ soudu, v předběžném šetření SZ

32

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Odložení předání - § 210 ZMJS

- lze rozhodnout až do provedení předání (odst. 1)
- povinnost vyžádat stanovisko soudu, v př.ř. SZ (odst. 1)
- doručení nového EZR v době odkladu z téhož státu
 - příslušnost soudu se nemění (odst. 4)
- vzetí do předávací vazby, nelze-li zajistit osobu jinak, lze vydat příkaz k zatčení dle § 69 tr.ř. (odst. 5)

33

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Dočasné předání pro účely trestního stíhání - § 211 ZMJS

- před rozhodnutím o předání - lhůta dočasného předání max. 10 dnů (odst. 1)
- po rozhodnutí o předání s odkladem – lhůta dočasného předání max.1 měsíc (odst. 2) – tuto lhůtu lze prodloužit jen ke stejnému účelu dočasného předání – dočasné předání lze provést i opakovaně (odst. 7)
- podmínka - ujištění vyžadujícího státu o držení osoby ve vazbě (odst. 3)
- je-li osoba ve vazbě v tr. ř. vedeném v ČR, je nutný souhlas soudu, v př.ř. SZ (odst. 5)

34

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

- **Výsady a imunity - § 212 ZMJS**
 - o vynětí z pravomoci OČTŘ ČR rozhoduje NS ČR
 - je-li ke zbavení výsady či imunity příslušný orgán ČR, SZ nebo soud požádá o zbavení
 - lhůty podle § 209/3 ZMJS začínají běžet až po doručení informace o zbavení výsady či imunity
- **Předání - § 213 ZMJS**
 - stanovení lhůty 10 dnů pro realizaci předání, není-li dodržena, osoba musí být propuštěna (odst. 2)
 - souběh vydání a předání - lhůta pro předání neběží, počne běžet až od vyrozumění soudu o upřednostnění předání (odst. 3)
 - neovlivnitelné překážky, humanitární důvody (odst. 4)

35

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Výkon trestu nebo ochranného opatření uloženého ve vyžadujícím státu - § 215 ZMJS

- Je-li rozhodnutí o nepředání občana ČR, osoba zůstává ještě 30 dnů v předběžné vazbě – je třeba doručit ověřenou kopii vykonatelného rozhodnutí o NEPO trestu či ochranného opatření spojeného s odnětím svobody
- přeměna vazby předběžné v uznávací, požádá-li vyžadující stát o uznání a výkon (odst. 3)
- příslušnost KS, který rozhodoval v 1. st. o EZR i pro uznání a výkon (odst. 5)
- rozdílný postup u členských států uplatňujících právní předpisy k provedení právních předpisů EU – postup podle Hlavy VIII, jinak Hlava IV

36

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Rozšíření předání - § 216 ZMJS

- příslušné k řízení jsou orgány, které původně byly činné v řízení o předání
- povinnost rozhodnout do 30 dnů od doručení žádosti (odst. 2)
- soud rozhoduje za přítomnosti SZ a obhájce - osobě se doručuje jen výzva ke zvolení obhájce, ustanovení obhájce a rozhodnutí o rozšíření – (odst. 3)
- rozhodnutí soudu ČR není třeba, pokud se osobě před soudem v jiném členském státě vzdala zásady speciality nebo proběhlo zjednodušení předání (odst. 4)

37

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Souběh EZR - § 217 ZMJS

- u EZR zaslaných z více států nutno zvážit podmínky u každého zvlášť, pak určit, který se vykoná, případně současně udělit souhlas k dalšímu předání
- doručení EZR po podání návrhu soudu – zpětvzetí návrhu (odst. 2)

38

II. b) EZR – předání do jiného čl.st.

Souběh EZR s žádostí o vydání - § 218 ZMJS

- rozhodnutí o obojím – po právní moci obou rozhodnutí věc předložit MSP (odst. 1)
- upřednostnění vydání (ministr rozhodne o upřednostnění vydání a o vydání do 15 dnů) - soud zruší rozhodnutí o předání
- neupřednostnění vydání – MSP vyrozumí soud a ten zajistí předání
- příslušnost soudu v případě souběhu – rozhoduje ten, který je příslušný u dříve doručeného EZR či žádosti o vydání (§ 219 ZMJS)
- v případě souběhů EZR či žádostí o vydání se prakticky neuplatní zjednodušené předání či vydání (§219/2 ZMJS)

39